

From: "5.1.2e" <5.1.2e@hbm.nl>
Sent: 10/19/2020 4:26:17 PM
To: "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>, "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>, "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>, "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@hbm.nl>
Subject: Agenda + stukken (o.a. concept plan van aanpak) begcie tippelzone 20-10

Dag allen,

Hierbij de agenda en stukken voor de begeleidingscommissie morgen (14.00-15.00). Ik heb begrepen dat 5.1.2e in ieder geval aanwezig is.

In de bijlage vinden jullie de volgende documenten:

1. Agenda begcie 20-10
2. CONCEPT Plan van Aanpak
3. CONCEPT Toelichting opbouw begroting
4. Concept planning bestuurlijke besluitvorming

Tot morgen.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e

5.1.2e | bureau HBM | Thermen 1 | 7521 PS Enschede

(053 5.1.2e | 06 5.1.2e | 5.1.2e@hbm.nl | www.hbm.nl

DISCLAIMER | De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan zonder de uitdrukkelijke toestemming van bureau HBM. Aan elektronisch verzonden berichten kunnen geen rechten worden ontleend. Hoeksma, Homans & Menting organisatieadviseurs BV staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 08120363.

Agenda begeleidingsgroep tippelzone

20 oktober 2020, 14.00-15.00

Digitaal via Jitsi

Aanwezig: 5.1.2e, 5.1.2e
5.1.2e, 5.1.2e

Agenda

1. Plan van Aanpak
Doornemen Plan van Aanpak. Eerste reactie. Zijn er nog op-/aanmerkingen?
Begroting
2. Betrekken wethouder Wonen (5.1.2e)
Link met bestuurders woningcorporaties
3. Afronding planvormingsfase en uitputting
Subsidie, begroting
4. Planning
Concept-planning bestuurlijke besluitvorming (zie bijlage)
Start werving casemanagers
Vakantie 5.1.2e: 12 december t/m 4 januari
Vakantie 5.1.2e: 21 december t/m 5 januari
5. wvttk

Concept voorlopige Bestuurlijke besluitvormingsprocedure Opdracht tippelzone : Plan van aanpak + aanzet voor vervolg

Versie 13 okt. 2020

Voorbereiding en planning bestuurlijke besluitvorming opdracht tippelzone	Datum	Actie door wie	Opmerkingen	
Voorbereidend overleg financiën	12 oktober	5.1.2e	Aanwezig: 5.1.2e 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e ?	
Aanleveren concept plan van aanpak + concept subsidieaanvraag (incl. basisgegevens) voor 'projectmanagement' HHM	Za 24 oktober	5.1.2e / HHM		
Bespreking concept PvA /Subsidieaanvraag in begeleidingscie	Do 29 oktober 12.00-13.00 uur	Begeleidingscie tippelzone		
Verwerken gewenste aanpassingen vanuit begeleidingscie: *Plan van aanpak *Subsidieaanvraag	Vr. 30 okt	5.1.2e /HHM		
Formuleren: Collegevoorstel met: * raadsbrief * subsidiebeschikking betreffende : PvA en subsidieaanvraag	2-3 november	5.1.2e / 5.1.2e / 5.1.2e	Voorlopige afspraak ma 2 november 16.00 – 17.00 uur voor financiële check en/of wo 4 november	
Aanleveren stukken voor combi- po: -collegevoorstel met: *Plan van aanpak * Raadsbrief * Subsidieaanvraag HHM * Subsidiebeschikking	Wo 4 november	5.1.2e	Het gaat om het Collegevoorstel + raadsbrief betreffende: Plan van aanpak van HHM + de subsidieaanvraag betreffende de benodigde rol HHM bij de uitvoering van het PvA	
Informerend advies JMG over thema's MO , waaronder opdracht tippelzone	Do 5 november tussen 15.30-17.30 uur	5.1.2e		
Bespreking in <u>combi - po</u> burgemeester ne Grete Visser Collegevoorstel met: *Plan van aanpak *Raadsbrief *Subsidieaanvraag *Subsidiebeschikking	Ma 9 november 10.00-10.20 uur: Grete schuift aan bij po burgemeester	5.1.2e regelt het		
Verwerken gewenste aanpassingen * *PvA *Subsidieaanvraag	Di 10 november	5.1.2e /HHM		

Informering raad stavaza plan tippelzone sluiting op termijn	Wo 11 november	Aanwezig: gehele begeleidingsgroep? 15.00-16.00 uur		
Verwerken gewenste aanpassingen *collegevoorstel * raadsbrief *subsidiebeschikking	wo 11- do 12 november	5.1.2e / 5.1.2e		
Herziene versie collegevoorstel/PvA/subsidieaanvraag naar <u>afzonderlijke po's</u> van burgemeester en Grete Visser	Ma 16/23 november	5.1.2e		
Aanpassingen uit po's verwerken	Di 24- wo 25 november	5.1.2e /HHM 5.1.2e / 5.1.2e		
Aanleveren collegevoorstel bij BBA	Di 1 december			
Collegebesluit -PvA -Raadsbrief -Subsidiebeschikking projectmanagement	8 december 2020			
Na akkoord college: Relevante betrokken zorgorganisaties en in het bijzonder casemanagement zoals genoemd in het PvA vragen om een subsidieaanvraag in te dienen	Verzoek in te dienen voor 22 december	5.1.2e in samenspraak met betrokken accountshouders van organisaties	NB. Om welke organisaties gaat het? Is het mogelijk om betreffende zorgorganisaties al eerder te vragen een concept- aanvraag in te dienen? Zo ja, hoe?	
Beoordelen en verder uitzetten procedure organiseren van dekking van andere geraamde kosten via subsidie of aanvulling van bestaande contracten e.a.	Half december / half januari	Begeleidingsgroep + accounthouders		
Start casemanagers + projectmanager	1 januari 2021	5.1.2e / 5.1.2e + casemanagers	NB. Formele bekostiging is dan nog niet geregeld	
Collegebesluit op subsidieaanvragen zorginstellingen + zo mogelijk	Eind januari/begin februari		College verzoeken om met terugwerkende kracht vanaf 1 januari akkoord te gaan met verlening van subsidie.	
Uitvoering PvA inclusief procedure dekking van middelen benodigde / uitvoering P van A	Periode januari 2021 – 31 maart 2022	5.1.2e / 5.1.2e / begeleidingsgroep / betrokken accounthouders		

Toelichting opbouw begroting

Onderdeel	Subonderdeel	Begroting	2020	2021	2022	Financiering (uit regulier budget of additioneel)
Zorgaanpak	Inzet casemanagers ⁱ	5.1.1c				Additioneel
	Inzet procesregisseur ⁱⁱ					Additioneel
	Scholing team/intervisie ⁱⁱⁱ					Additioneel
	Inzet overige professionals, uitvoerend team					Regulier
	MEE Gelderse Poort ^{iv}					Additioneel
	Regiebehandelaar IrisZorg ^v					Additioneel
	Inzet ervaringswerkers (Moviera)					PM
Randvoorwaarden Wonen	Realisatie specifieke beschermde woonvorm					PM
	Inrichting wonen ^{vi}					Additioneel
Randvoorwaarden Werk en Inkomen	Scholing vrouwen Uitkering Kwijtschelding van schulden Bureau Schuldhulpverlening					PM
Randvoorwaarden Zorg en Opvang	Inkoop extra ambulante zorg ^{vii} Behandeltrajecten, verslaving/psychiatrie/trauma					Additioneel
Randvoorwaarden Veiligheid en Handhaving						Regulier
Randvoorwaarden Informatie en Communicatie						Regulier
Projectleiding	Inzet extern projectleider (bureau HHM) ^{viii}					Additioneel (subsidieverstrekking)
Totaal		€ 1.271.997	€ 20.250	€ 975.614	€ 276.133	

ⁱ Voor de berekening van de casemanagers is uitgegaan van 5.1.1c gedurende 5.1.1c : 5.1.1c in 2021 en 5.1.1c in 2022.
De 5.1.1c is opgebouwd uit 5.1.1c inzet per week vanuit de GGD en 5.1.1c per week vanuit andere organisaties (Leger des Heils, Onder de Bomen, RIBW, IrisZorg).
Voor de GGD rekenen we met een tarief van € 5.1.1c voor de andere organisaties rekenen we met een tarief van € 5.1.1c
Budget GGD: € 5.1.1c = € 5.1.1c .
Budget andere organisaties: € 5.1.1c = € 5.1.1c .
Totaal € 5.1.1c

Als er naast inzet van de casemanager van de GGD aanvullende inzet vanuit MBZ (GGD) nodig is, dan kan dit uit het uniforme deel van MBZ.

ⁱⁱ Voor de procesregisseur gaan we uit van 5.1.1c = € 5.1.1c per jaar, gedurende 5.1.1c = **totaal € 5.1.1c**

ⁱⁱⁱ Voor scholing en intervisie van het team gaan we uit van **totaal € 5.1.1c**.

^{iv} Voor de inzet van MEE in het basisteam gaan we uit van een tarief van € 5.1.1c gedurende 5.1.1c met een gemiddelde inzet van 5.1.1c :
€ 5.1.1c **totaal € 5.1.1c**

^v Voor de regiebehandelaar gaan we uit van een tarief van € 5.1.1c gedurende 5.1.1c , met een gemiddelde inzet van 5.1.1c : € 5.1.1c x 5.1.1c = **totaal € 5.1.1c**

^{vi} Voor een mogelijk inrichting van de woningen gaan we uit van 10 woningen met een basisbedrag van € 5.1.1c per woning. **Totaal € 5.1.1c**

^{vii} Voor extra inkoop van specialistische ambulante begeleiding rekenen we met een tarief van € 5.1.1c . We doen de aanname dat dit voor 20 van de 28 vrouwen mogelijk van toepassing is gedurende 5.1.1c , voor gemiddeld 5.1.1c Dit komt neer op extra inkoop van: 5.1.1c en een totaal van: € 5.1.1c
5.1.1c = **totaal € 5.1.1c**

^{viii} De inzet van projectleiding door HHM is op de volgende manier opgebouwd:

In 2020 voor de maand november en december 2 dagen per week.

Voor 2021 de eerste 5.1.1c , daarna gedurende 5.1.1c , vervolgens gedurende 5.1.1c

Voor 2022 gedurende 5.1.1c

In totaal inzet van 5.1.1c dagen verdeeld over:

50% adviseur: 5.1.1c x € 5.1.1c = € 5.1.1c

50% senior adviseur: 5.1.1c x € 5.1.1c = € 5.1.1c

Totaal: € 5.1.1c

CONCEPT

Plan van Aanpak

Zorgaanpak straatsekswerkers sluiting tippelzone

Auteurs 5.1.2e MPM

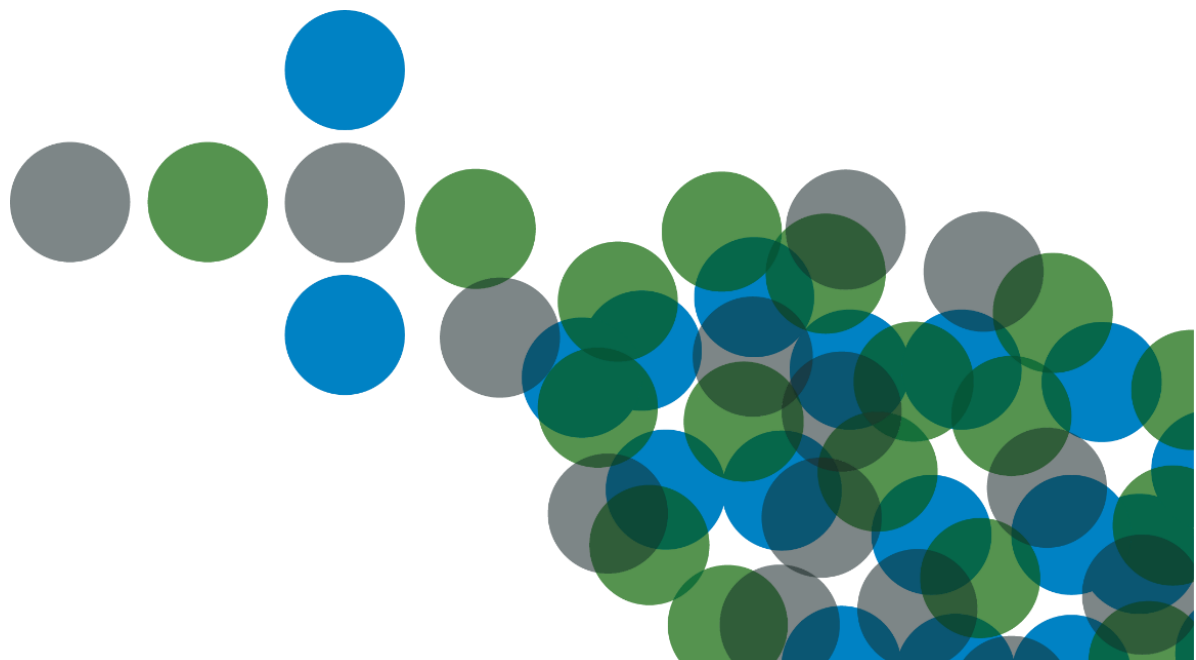
5.1.2e

Opdrachtgever Gemeente Nijmegen

Kenmerk 5.1.2e 20/1318/tpznijm

Publicatiedatum 19 oktober 2020

© Bureau HHM

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1	Opdracht	3
1.2	Visie.....	3
1.3	Hoe zijn we tot een aanpak gekomen	4
1.3	Leeswijzer.....	4
2.	Bevindingen.....	5
2.1	Ervaringen met de tippelzone	5
2.2	Cijfermatig beeld van de vrouwen.....	8
3.	Zorgaanpak	10
3.1	De uitvoering	10
3.2	Projectorganisatie	11
3.3	Scenario's voor COVID-19.....	11
4.	Randvoorwaarden <i>integrale zorg voor straatsekswerkers</i>	13
4.1	Wonen.....	13
4.2	Werk en inkomen.....	14
4.3	Zorg en opvang.....	16
4.4	Veiligheid en handhaving.....	17

4.5	Informatie en communicatie	18
5.	Planning	19
6.	Risico's	20
7.	Begroting	22
8.	Monitoring en evaluatie	24
Bijlage 1.	Aantallen straatsekswerkers tippelzone	25
Bijlage 2.	Profiel casemanager	28
Bijlage 3.	Brainstorm 'wonen'	29

Dit rapport is geoptimaliseerd voor lezen op een beeldscherm.
 Navigeer tussen de hoofdstukken met de cijfers in de kantlijn. Met
 de pijl daaronder komt u terug bij de inhoudsopgave.

1. Inleiding

Is het gedogen van straatprostitutie op de tippelzone in combinatie met een zorgaanbod aan de straatsekswerkers daadwerkelijk helpend of houdt het een situatie in stand die de vrouwen weinig kansen biedt op een alternatief? Kernbegrippen rondom dit vraagstuk zijn vindplaats, veiligheid, humaniteit en waardigheid. Deze elementen moeten allemaal terugkomen in een zorgvuldig Plan van Aanpak.

1.1 Opdracht

Op 17 september 2019 is de raad geïnformeerd door het College van Burgemeester en Wethouders over de zorgaanpak straatsekswerkers. Het gaat hierbij om het einddoel om de straatsekswerkers uit de kommervolle persoonlijke omstandigheden te halen waaronder de vrouwen hun diensten aanbieden. Dit hoort bij het voornemen van de sluiting van de tippelzone. Dit vraagt inzet van de gemeente en commitment van hulpverleners en straatsekswerkers. In het Plan van Aanpak wat voorligt wordt deze zorgaanpak uitgewerkt. De zorgaanpak zal outreachend en intensief zijn waarbij de focus ligt op herstel en het opheffen van factoren die bijdragen aan de instandhouding. Het Plan van Aanpak sluit aan op het onderzoek wat is uitgevoerd door Bureau Beke en de ervaringen uit andere gemeenten die de afgelopen jaren hun tippelzones gesloten hebben of besloten hebben dit te gaan doen.

1.2 Visie

Tippelzones zijn in de jaren '80 opgekomen in negen grote steden in Nederland. Omwille van de beheersbaarheid en veiligheid werd in

diverse steden een gebied (tippelzone) aangewezen, al dan niet met vergunningen, waar straatsekswerkers hun werk konden doen. Hiermee werd het tippelen vaak teruggebracht naar een gebied in de stad waar het de minste overlast voor bijvoorbeeld de openbare orde of omwonenden met zich meebracht. Al gauw werd naar deze tippelzones ook zorg en voorzieningen gebracht. In Nijmegen is dit vormgegeven via 'de huiskamer' De Cirkel. Motivatie hiervoor is bescherming van de straatsekswerkers. Zij zijn immers kwetsbaar voor uitbuiting en vrouwenhandel. Ook gaat het vaak om vrouwen met een zeer kwetsbaar profiel, waarbij veelal verslaving, psychiatrische problematiek, LVB en dakloosheid een rol speelt.

Figuur 1. In Nijmegen is de tippelzone met een afwerkloods sinds 2000 gelegen aan de Nieuwe Markt

In de afgelopen vijf à tien jaar is de straatprostitutie sterk afgenomen. Ook in Nijmegen zijn de aantallen teruggelopen. Er worden geen nieuwe vergunningen meer uitgegeven. Het blijkt echter dat het werken op een tippelzone niet leidt tot afname van bijvoorbeeld een verslaving of überhaupt tot een beter leven voor de sekswerkers. Daarmee is de vraag aan de orde of de overheid deze vorm van

prostitutie nog zou moeten faciliteren, gelet ook op de risico's die het werk met zich meebrengt. Evenzeer is het de vraag of een zorgaanbod in combinatie met het werken in de straatsekswerk voldoende kan

bijdragen tot een perspectief op een beter leven. Dat heeft naast de zorg over humaniteit en waardigheid ook te maken met kostenefficiëntie.

Tegelijk zijn er vanuit de zorg bezwaren tegen het sluiten: op deze manier hebben hulpverleners contact met sekswerkers en zijn ze bij hen in beeld, anders verdwijnen ze in de illegaliteit. Ook komt het voor dat sommige omwonenden tegenstander zijn van een sluiting omdat men een toename van de overlast vreest als de regulering verdwijnt. Daar staat tegenover dat de tijdelijke sluiting vanwege de eerste coronagolf geen grote overlast veroorzaakt heeft.

Voor de overheid blijft het een prangende vraag of het nog wenselijk is om tippelzones open te houden. Prostitutie is legaal maar straatprostitutie niet. Vaak gaat het om een kwetsbare groep vrouwen wiens situatie niet benijdenswaardig is en waarbij de overheid door het hebben van een tippelzone hun slechte positie mede in stand houdt. Hoewel de tippelzone een bepaalde vorm van veiligheid biedt, komen humaniteit en waardigheid in het geding. Vanaf 2003 worden de tippelzones in diverse steden dan ook gesloten. Overlast en de aanzuigende werking van criminaliteit zijn in sommige steden reden geweest om tot sluiting over te gaan.

Het College van Burgemeester en Wethouders heeft het voornemen om de tippelzone in Nijmegen op termijn te sluiten. In hoofdzaak vanuit de visie dat we deze vrouwen een beter leven moeten kunnen bieden. Om de voorgenomen sluiting zo zorgvuldig mogelijk te doen houdt het Plan van Aanpak rekening met alle hiervoor beschreven aspecten: vindplaats, veiligheid, humaniteit en waardigheid.

1.3 Hoe zijn we tot een aanpak gekomen

Om tot voorliggend plan van aanpak te komen, zijn diverse partijen betrokken. In overleg met een projectgroep bestaande uit medewerkers van verschillende domeinen binnen de gemeente Nijmegen (MO, veiligheid, regieteams, werk en inkomen) en medewerkers van andere organisaties (IrisZorg, GGD, WBB) hebben de randvoorwaarden in deze aanpak vorm gekregen. Concrete invulling van zorg-gerelateerde zaken gebeurde met een team dat dichter uit te uitvoering staat, bestaande uit medewerkers van IrisZorg en de GGD (KIS). Ten slotte stemden wij regelmatig af met de begeleidingscommissie bestaande uit verantwoordelijken van verschillende domeinen binnen de gemeente Nijmegen (MO, veiligheid).

Ook is er regelmatig afstemming en overleg met de burgemeester en de verantwoordelijke wethouder. Om indien eventueel nodig in de uitvoering van het Plan van Aanpak een beroep te doen op de bestuurlijke doorzettingsmacht.

1.3 Leeswijzer

Korte samenvatting van de hierop volgende hoofdstukken.

2. Bevindingen

Om te komen tot een goede zorgaanpak hebben wij ons breed georiënteerd. Er is gesproken met alle stakeholders die een taak of verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van straatprostitutie en specifiek de tippelzone, de Loods en de huiskamer De Cirkel. In dit hoofdstuk delen we de bevindingen uit deze gesprekken.

2.1 Ervaringen met de tippelzone

We merken dat we rondom de tippelzone met veel verschillende actoren te maken hebben. We zien dat de samenwerking tussen de partijen niet optimaal is. Verantwoordelijkheden zijn onduidelijk en een eenduidige visie en doelstelling ontbreekt. Hierdoor is er geen gezamenlijke aanpak rondom deze doelgroep. Een belangrijk kenmerk is het ontbreken van regie. Doordat nu de opdracht vanuit de gemeente in een gestructureerde project aanpak is uitgezet en uitgevoerd wordt door een onafhankelijke partij, zien we al dat er lucht komt en wij ons kunnen richten op de samenwerking in deze gezamenlijke opgave. Het bestuurlijke besluit om de tippelzone te sluiten is helpend om allemaal te gaan werken aan de randvoorwaarden die hiervoor nodig zijn. Hierbij is verbinding en samenwerking tussen zorg en veiligheid, ambtelijk en bestuurlijk goed mogelijk en krijgt ruim aandacht in de aanpak waarbij werken met mandaat en budget belangrijk is. Het is daarbij uniek dat we veel aandacht hebben voor de erbarmelijke situatie waarin de straatsekswerkers zich bevinden, om die zoveel mogelijk te verbeteren.

IrisZorg

IrisZorg is de belangrijkste zorginstelling rondom de vrouwen die werkzaam zijn op de tippelzone. IrisZorg is verantwoordelijk voor de huiskamer De Cirkel en daarnaast verblijven een aantal van de vrouwen ook binnen het MFC. De meeste vrouwen zijn langdurig verslaafd, veelal in combinatie met ernstige psychiatrische problematiek. IrisZorg biedt ambulante begeleiding, behandeling via het F-ACT, wonen of opvang voor een aantal van de vrouwen. Vrouwen zijn lang niet altijd bereid tot een intensief begeleiding- en/of behandeltraject. Dan is het leggen en houden van contact en het bieden van basale voorzieningen het hoogst haalbare. Als redenen hiervoor worden de ernst van de verslaving en psychiatrische problematiek en het geringe perspectief op een werkelijk andere wending geven aan het leven aangegeven. Dit maakt de huidige situatie uitzichtloos. De hulpverlening is voornamelijk gericht op contact houden en laten werken in een omgeving met toezicht. Dit laatste om te voorkomen dat vrouwen worden overgeleverd aan de grillen van klanten.

De sluiting van de tippelzone en de unieke zorgaanpak die daaraan voorafgaat maakt dat er specifieke en gerichte aandacht is voor deze groep, vanuit verschillende sectoren. We proberen doorbraken te bereiken, die kansen bieden om nieuw perspectief te creëren. Met een gestructureerde langdurige aanpak willen we succes behalen voor een beter leven voor deze vrouwen. We realiseren ons tegelijk dat de problematiek al langdurig en hardnekkig is en dat succes niet bij alle vrouwen verzekerd is.

GGD Gelderland-Zuid, Meldpunt Bijzonder Zorg

Ook de GGD is betrokken bij de zorg voor straatsekswerkers vanuit het Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ) en het Interventieteam. De GGD coördineert de Ketenaanpak In Sekswork (KIS). Ook IrisZorg is hierbij betrokken. Deze ketenaanpak gaat over zorg op alle zorgdomeinen, van

preventie tot uitstappen. Straatsekswerkers maken hier onderdeel van uit en vallen ook onder de OGGZ-doelgroep die MBZ bedient. De straatsekswerkers zijn tot op heden echter onvoldoende in beeld geweest in de keten. In onze aanpak beschouwen wij de GGD als belangrijke partner en betrekken haar in de projectstructuur om de randvoorwaarden te realiseren maar ook om de uitvoering vorm te geven. Hoe de KIS zich, tijdens de uitvoering van dit project, verhoudt tot de doelgroep straatsekswerkers die werken op de tippelzone moet nog worden bepaald.

Veiligheid

De politie gaat over de openbare orde en criminaliserende effecten. Een ander aspect is de mensenhandel. De zedenpolitie kijkt hierin mee en concludeert dat dit aspect nagenoeg geen rol speelt in Nijmegen. Uit eerder onderzoek door Bureau Beke blijkt dat ook overlast een beperkte rol speelt in Nijmegen. De politie is van mening dat de sluiting van de tippelzone vooral gaat over zorg en welzijn en dat ook die partijen aanzet zijn.

De recente sluiting van de tippelzone als gevolg van de corona-uitbraak, is een goed moment om te analyseren wat de gevolgen van permanente sluiting op veiligheid zijn. Tijdens de sluiting is één verkrachtingszaak gemeld. Onduidelijk is of dit een aangifte betreft. Daarnaast zijn zes meldingen gedaan over overlast vanuit omliggende straten van de tippelzone. In diezelfde periode vorig jaar was dit één melding. Deze aantallen zijn echter zo laag, dat hier geen conclusies over toename van overlast bij sluiting van de zone aan verbonden kunnen worden.

Het is van belang om de politie nauw te blijven betrekken in aanloop naar de sluiting toe. Daarnaast dienen er met de politie goede afspraken gemaakt te worden over het signaleren en melden van overlast,

onveiligheid en verplaatsing van straatsekswerk als gevolg van sluiting van de tippelzone.

Visie van straatsekswerkers op voorgenomen sluiting tippelzone

Medewerkers van De Cirkel gingen met vijf vrouwen die op de tippelzone werken in gesprek over de voorgenomen sluiting. Hieruit komt het volgende beeld naar voren:

- Na sluiting van de tippelzone is de kans groot dat een aanzienlijk deel van de vrouwen het straatsekswerk op een andere plek zal voortzetten;
- In de aanpak is het belangrijk om financiële ruimte te creëren voor opleidingsmogelijkheden voor straatsekswerkers;
- Het realiseren van een goede woonplek kan voor een verbetering van het leven van straatsekswerkers zorgen;
- In de aanpak is aandacht voor verslaving en de financiële voordelen van straatsekswerk van belang;
- Straatsekswerkers zijn niet voornemens om te stoppen met tippelen: "iets extra's [geld] is altijd fijn";
- Risico bij sluiting van de zone is overlast door illegaal straatsekswerk en het wegvallen van veiligheid;
- Het is belangrijk dat er een inloop/huiskamer blijft na sluiting van de tippelzone voor een praatje, hulp en advies, kop koffie, verstrekken van condooms, douchefaciliteiten, contact met vrouwen in dezelfde situatie en contact met de GGD. Hierbij is het van belang dat de huiskamer gemakkelijk bereikbaar is voor de vrouwen;
- Bij de zorgaanpak moeten de volgende partijen betrokken zijn: medewerkers van De Cirkel, BOA's en de GGD;
- Vrouwen willen graag vooraf weten wanneer de zone gaat sluiten, dit zal bij hen voor minder stress zorgen.

Sluiting tijdens de corona maatregelen maart/juli 2020

Medio maart 2020 is de tippelzone voor drie maanden gesloten in verband met de COVID-19 uitbraak. Tijdens deze sluiting hebben hulpverleners van IrisZorg en de GGD getracht om in contact te blijven met de vrouwen. Zij organiseerden twee keer per week een outreach door De Cirkel medewerkers van IrisZorg. Het doel was contact en zicht houden, waar nodig hulpvragen te signaleren en doorgeven aan hulpverlening, advisering m.b.t. corona maatregelen, condooms aanbieden.

Ervaringen tijdens de sluiting:

- Per outreach werden ongeveer vier vrouwen gesproken. Er werden maximaal acht sekswerkers per ronde gezien. De gesprekken die gevoerd werden waren inhoudelijk zeer beperkt door de vluchtigheid van de vrouwen op straat. Daarin werd de huiskamer gemist.
- Met politie en toezichthouders is er afgestemd waar de dames zich ophielden. Daarnaast weten de medewerkers ook zelf waar de doelgroep zich ophoudt.
- Ook werden medewerkers van De Cirkel bij het MFC ingezet om daar contact met de doelgroep te onderhouden.

De gezamenlijke indruk is:

- Er wordt (groten)deels gewoon doorgewerkt, via vaste klanten, vanuit andere plekken. Door sommige BOA's wordt dit door de vingers gezien, door anderen niet.
- De vrouwen misten de zone en vooral de huiskamer.
- De vrouwen waren op straat meer gestrest en vluchtiger dan men vanuit de huiskamer gewend was.

- Het is erg lastig om contact te krijgen met de (echt dakloze vluchtige) vrouwen die elders geen plek hebben.
- Een deel van de vrouwen heeft het 'zwaar' heeft gehad met veel minder inkomsten, terwijl er nog een grote behoefte aan drugs is/was.
- Daarom werd andere goedkopere drugs gebruikt, zoals bijvoorbeeld amfetaminen en GHB, in plaats van de duurdere en door corona mogelijk ook wat slechter verkrijgbare cocaïne. GHB is ernstig verslavend, speed geeft meer negatieve gedragsreacties bij cliënten (meer incidenten, agressie, psychoses).
- De outreaches zijn goed verlopen.

Nu de tippelzone weer open is hebben alle vrouwen die voorheen naar de zone kwamen zich weer gemeld. Vrouwen zijn blij dat huiskamer en zone weer open is. De zone loopt weer zoals deze liep voor de sluiting.

Ervaringen elders rondom tippelzones

- Utrecht

In Utrecht zal de Baan aan de Europalaan per 30 juni 2021 gesloten worden. Ook in Utrecht is de tippelzone na de coronasluiting op 17 juli heropend. Er werken daar nu rond de 60 straatsekswerkers, vergunningen werden uitgegeven door de GGD. Gedurende een aantal jaren worden er al geen nieuwe vergunningen meer verstrekt. Vanuit Belle, een Tussenvoorziening voor Maatschappelijke Opvang wordt hulp en ondersteuning geboden. In Utrecht wordt nu (in aanloop naar sluiting van de tippelzone) gebruik gemaakt van intensief casemanagement om de vrouwen te begeleiden. Het inzetten van een ervaringsdeskundige werkt positief. Daarnaast biedt de gemeenten een financieel arrangement aan straatsekswerkers die geen recht hebben op een uitkering. Ook is er veelvuldig overleg tussen partijen uit

1

2

3

4

5

6

7

verschillende domeinen waarbij de straatsekswerkers naar aanleiding van een risicoprofiel besproken worden.

- Groningen

De Baan in Groningen is op 31 maart 2019 definitief gesloten, in 2017 waren er nog 69 vrouwen actief op de Tippelzone. In gesprek met gemeente Groningen hebben wij een aantal succesfactoren opgehaald:

- Stel een datum vast voor sluiting van de zone en wijzig deze niet.
- Verkort in aanloop naar sluiting van de zone verkorte openingstijden in (bijvoorbeeld 2 uur per dag, vervolgens 1 dag per week gesloten), om zo te kunnen monitoren hoe openbare orde in de stad verloopt op deze momenten. Daarnaast speel je hiermee uren vrij voor begeleiding van de vrouwen.
- Het is heel belangrijk dat alle zorgverleners duidelijk communiceren (voornamelijk richting straatsekswerkers) dat sluiting van de zone een goede zaak is.
- Neem belangenverenigingen van sekswerkers mee in de aanpak.
- Maak een persoonlijk zorgplan voor alle straatsekswerkers.
- Instrueer de politie over het signaleren van illegaal straatsekswerk na sluiting van de zone.
- Borg de overdracht van casemanagement naar reguliere zorg.
- In een overweeghuis kunnen vrouwen nadenken over een volgende stap. In dit huis mag wel gebruikt worden maar men mag geen sekswerk verrichten.
- Maak gebruik van klinische opnames (ver) buiten de regio.
- Organiseer een startbijeenkomst voor alle betrokkenen bij de tippelzone om draagvlak te creëren.
- Een huiskamer (inloop) voor alle 'typen' sekswerkers gezamenlijk werkt niet.

- Den Haag

De tippelzone in Den Haag is al in 2006 gesloten, zie evaluatieverslag d.d. nov 2006. Uit Den Haag maken we gebruik van de kennis, methodiek die verspreid wordt d.m.v. documentatie en onderzoeken door SHOP (Stichting Hulpverlening en Opvang Prostituees). Destijds waren 44 vrouwen bekend als werkzaam op de Tippelzone.

Gaandeweg het traject blijven we contact houden met Utrecht, Groningen en Den Haag om ervaringen uit te wisselen.

2.2 Cijfermatig beeld van de vrouwen

Om te bepalen voor welke specifieke vrouwen een zorgaanpak ontwikkeld moet worden, is een nulmeting uitgevoerd.

Deze is op de volgende bronnen gebaseerd:

- Gemeente Nijmegen: geregistreerde pasjeshouders, peildatum 08-05-2018;
- IrisZorg: tippelaars (met en zonder pasje) bekend bij De Cirkel (peildatum 04-09-2020). IrisZorg heeft een inschatting gemaakt van de situatie van de vrouwen die momenteel bij hen bekend zijn;
- GGD: tippelaars werkend op de tippelzone Nijmegen bekend bij de KIS (peildatum 04-09-2020).

Beeld

Hieronder beschrijven we een eerst globaal beeld dat uit de data naar voren komt. Aanvullende informatie is te vinden in bijlage 1.

- Bij IrisZorg zijn 28 vrouwen bekend als werkzaam op de tippelzone: 15 vrouwen met pasje, 13 vrouwen zonder pasje. Al deze vrouwen worden meegenomen in de aanpak.

- Daarnaast zijn nog 20 vrouwen met pasje bekend bij de gemeente, deze vrouwen zijn op dit moment niet in beeld bij IrisZorg of de GGD.
- De leeftijd van de 28 vrouwen ligt tussen de 23 en 64 jaar waarvan de grootste groep tussen de 30 en 59 jaar is.
- 14 vrouwen hebben als woonplaats Nijmegen en 7 vrouwen hebben geen vaste woon of verblijfplaats (dak- of thuisloos).
- Veel vrouwen zijn ernstig verslaafd en zijn verder bekend met Schizofrenie, Persoonlijkheidsproblematiek, LVB, Eetstoornis, PTSS, Hechtingsproblematiek, Psychotische stoornis.
- Van de 28 vrouwen zijn er 16 fors verslaafd.
- Er zijn slechts zeven vrouwen zonder problematiek of met onbekende problematiek.
- 9 vrouwen wonen bij IrisZorg in beschermd wonen of maatschappelijke opvang. 2 bij het RIBW en 1 bij Domus, 1 binnen de GGZ, 3 zijn dakloos, 4 wonen zelfstandig. Van 8 vrouwen is de woonsituatie onbekend.
- Bij 20 vrouwen zijn meer dan 5 partijen betrokken bij de zorg of opvang.
- Daarnaast is ook een onderzoek door Radar Advies uitgevoerd naar overlast door dak- en thuislozen. In dit onderzoek komen 14 straatsekswerkers naar voren.

1

2

3

4

5

6

7

3. Zorgaanpak

De kern van een goede begeleiding van straatsekswerkers is de zorgaanpak. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe deze zorgaanpak eruit ziet.

3.1 De uitvoering

De organisatie van de zorgaanpak wordt vormgegeven door een vast team. Dit team start in februari 2021 en wordt voor een periode van 1,5 á 2 jaar ingericht en bestaat uit verschillende disciplines. We maken gebruik van de inzet van casemanagers die de spil zijn in de aanpak. Voor het project zijn ervaren casemanagers geworven op basis van een profiel¹ waarbij commitment aan het project wordt gevraagd en affiniteit met de doelgroep. Elke casemanager is voor 16-20 uur per week beschikbaar en heeft 3 á 4 vrouwen in haar caseload.

De casemanager heeft haar basis in het multidisciplinaire team. We werven casemanagers binnen: IrisZorg, RIBW, Onder de Bomen, het Interventieteam GGD en het Leger des Heils. Een Procesregisseur van de Regieteams stuurt het team aan. De werkwijze zal ongeveer gelijk zijn als de werkwijze van de Regieteams woonoverlast- en multiprobleemhuishoudens in Nijmegen. Het team bestaat verder uit:

- Behandelaar F-ACT (IrisZorg)
- Hulpverlener F-ACT (IrisZorg)
- Begeleider De Cirkel (IrisZorg)
- Wijkveiligheidscoördinator
- Spv'er (Interventieteam KIS GGD)

¹ Zie bijlage 2.

- Ervaringsdeskundige (KIS, GGD en IrisZorg)
- Arbeidsdeskundige (KIS, GGD en MEE)
- Schuldhulpverlener

Daarnaast werkt het team met vaste contactpersonen binnen de gemeente, op het gebied van wonen, werk en inkomen.

Het team maakt gebruik van een integraal Plan van Aanpak wat is ontwikkeld voor de uitvoering van het casemanagement.

Zodra het team is samengesteld wordt er ruim aandacht besteedt aan deskundigheidsbevordering.

Starttraject

Er is kaart gebracht welke 28 straatsekswerkers in aanmerking komen voor een zorgaanpak (zie hoofdstuk 2.2). Hierin zijn we wel in zeker mate flexibel. Het kan namelijk zijn dat een vrouw tijdelijk buiten beeld is maar toch plotseling weer op de zone komt. Het moet dan wel gaan om vrouwen die bekend zijn (een pasje hebben of eerder bekend waren bij De Cirkel). Op basis van deze informatie worden profielen gemaakt. De casemanager gaat aan de slag met het verrijken van de informatie. Omdat het gaat om persoonsgebonden informatie wordt hiervoor toestemming gevraagd aan de vrouw zelf. Dan ook kan er aanvullend behandelinformatie worden opgevraagd. De 1^e fase zal vooral bestaan uit het leggen van contact, winnen van vertrouwen en motivering.

De voorgenomen sluiting is door de projectgroep bepaald op **31 maart 2022**. Uit informatie van andere steden weten we dat het erg belangrijk is om concreet een datum te stellen voor de sluiting om een beweging te krijgen in de motivatie van de vrouwen. We informeren de vrouwen hierover langs verschillende wegen; per brief waarbij gelijk om toestemming wordt gevraagd voor het opvragen van persoonsgebonden informatie. Via de begeleider van het F-ACT of behandelaar en door een informatiebijeenkomst op De Cirkel.

Starttraject

De Cirkel heeft een belangrijke functie in de avondopvang van de vrouwen. Gekeken wordt of na sluiting van de zone hier weer een voorziening voor terug moet komen.

Voor het komen tot een individueel maatwerk zorgplan is van belang dat eventuele behandeling, ondersteuning en woonfaciliteiten die in het uitstroomtraject geboden wordt beschikbaar zijn. Enerzijds omdat er anders geen motivatie ontstaat de vrouwen zijn bezig met de nood van vandaag. Ook geeft dit de vrouwen vertrouwen dat goed over het sluiten van de tippelzone is nagedacht en dat een vangnet aanwezig is. Zie hoofdstuk 4 voor meer informatie over deze aspecten.

Mogelijke interventies

Nieuwe vormen van ondersteuning of zorg organiseren, die passend zijn voor het 'op maat' zorgplan.

Indien passend binnen het beleid van de gemeente, bespreken we met niet-verslaafde vrouwen de optie om hun werkzaamheden in de prostitutie voort te zetten in bestaand legaal aanbod van escortservices en privé-huizen.

Doorbraak-achtige oplossingen omdat reguliere oplossingen mogelijk onvoldoende aansluiten of niet mogelijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan het tijdelijk huisvesten onder voorwaarden in een pauzehuis met begeleiding dichtbij.

Klinische behandeling buiten de regio.

Zorgtraject

Voor iedere vrouw wordt een persoonlijk zorgplan ontwikkeld. Het gaat hierbij om een integraal plan van aanpak op alle levensgebieden. Hierin is aandacht voor

- Passende huisvesting
- Financiële redzaamheid (uitkering, schuldsanering, etc.)
- Zinnige dag invulling: werk, dagbesteding
- Ondersteuning bij het vinden van een sociaal netwerk
- Beschikbaarheid van passende begeleiding of behandeling verslavingszorg en psychische zorg, met aandacht voor LVB-problematiek en trauma.
- Indien nodig intensieve psychiatrische behandeling en nog langdurige ondersteuning/ begeleiding.

In deze begeleiding spelen casemanagers een essentiële rol.

Mogelijke interventies

Onderzoeken of er mogelijkheden zijn om aan verslaafde vrouwen drugs (naast heroïne) op medische indicatie verstrekken zodat vrouwen financieel de ruimte voelen om uit te stappen.

3.2 Projectorganisatie

Om de sluiting van de tippelzone zorgvuldig voor te bereiden is het van belang dat de zorgaanpak voor zoveel mogelijk vrouwen ingezet wordt. Hierbij speelt een groot aantal partijen en domeinen een essentiële rol. Zoals in hoofdstuk 1 beschreven is, spelen verschillende visies op de tippelzone een prominente rol. Daarom is een goede bestuurlijke verankering belangrijk. Ook is het een meerjarig project. Continuïteit is daarin cruciaal. Om deze aspecten goed vorm te kunnen geven maken we gebruik van externe projectleiding gedurende de looptijd van het project. Na sluiting van de tippelzone dragen we eventuele projectleiding over aan een partij uit de regio Nijmegen.

3.3 Scenario's voor COVID-19

Medio maart 2020 is de tippelzone voor drie maanden gesloten in verband met de COVID-19 uitbraak. Het is niet ondenkbaar dat de zone op korte termijn nogmaals gesloten wordt. Dit heeft invloed op voorliggend plan van aanpak. Om hierop voorbereid te zijn, werken we hieronder twee mogelijke scenario's uit.

1

2

3

4

5

6

7

Scenario 1: tippelzone sluit als gevolg van COVID-19 en wordt vervolgens geopend tot permanente sluiting volgt

In dit scenario gaat de tippelzone zo snel mogelijk na een eventuele sluiting open. Het is mogelijk dat meerdere tijdelijke sluitingen volgen, wanneer de COVID-19 maatregelen hierom vragen.

Voordelen: tijd om randvoorwaarden Plan van Aanpak op orde te brengen

Nadelen: jojo effect

Scenario 2: tippelzone sluit als gevolg van COVID-19 en wordt vervolgens direct permanent gesloten

In dit scenario sluit de zone als gevolg van COVID-19, maar gaat de zone niet weer open. De zone wordt direct permanent gesloten.

Voordelen: geen jojo effect, gebruik maken van bestaand momentum

Nadelen: onverwachte verandering voor straatsekswerkers, geen mogelijkheid om randvoorwaarden Plan van Aanpak op orde te brengen.

Wij adviseren om bij eventuele sluiting als gevolg van COVID-19, tot scenario 2 over te gaan. Dit onder voorwaarde dat er wel een opvang of inloop mogelijkheid is geregeld.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

4. Randvoorwaarden integrale zorg voor straatsekswerkers

Onder integrale zorg verstaan we dat er een zorgplan komt voor elke vrouw waarin gekeken wordt naar alle levensgebieden. Dat betekent dat er een passend, humaan en adequaat alternatief moet worden geboden in de aanpak op de gebieden van wonen, werk- en inkomen, zorg en ondersteuning en de (her)opbouw van een sociaal netwerk.

4.1 Wonen

Wonen is een van de belangrijkste basisbehoefte. Bij dakloosheid is veelal sprake van ernstige problematiek op het gebied van geestelijke en lichamelijke gezondheid, verslaving, schulden werkloosheid en eenzaamheid. Dit beeld zien we ook terug bij de straatsekswerkers. Zeven straatsekswerkers zijn dak- of thuisloos. In Nederland is het aantal daklozen in 10 jaar verdubbeld naar rond de 40.000 met alle problemen van dien zoals overlast en toename van (kleine) criminaliteit. Inmiddels blijkt uit veel onderzoek dat het oplossen van problemen voor het voorzien in een passende woonplek niet werkt. Het werkt beter om mensen eerst een woning aan te bieden en tegelijkertijd of daarna te gaan werken aan iemands problemen op het gebied van sociale contacten, psychiatrie, verslaving, inkomen, schulden et cetera.

In het voorjaar is er onderzoek gedaan door Radar Advies naar overlast gevende personen rondom het centrum. Radar Advies stelde een lijst op

van ongeveer 70 personen, waarvan 14 vrouwen die bekend zijn op/rond de tippelzone. De gemeente gaat aan de slag met de personen die het meest overlast geven of die zich in de meest kritische situatie bevinden. Er bestaat dus een behoorlijke overlap tussen de twee doelgroepen. Binnen het beleidsteam beschermd wonen en maatschappelijke opvang zal er afstemming plaatsvinden over deze twee verschillende trajecten, waarbij de verwachting is dat de aanpak die benodigd is om de mensen weer 'op de rit' te krijgen redelijk gelijkloend zal zijn. Er zal sprake zijn van een zo integraal mogelijke aanpak op het gebied van zorg, werk/dag invulling, inkomen en huisvesting. Gelet op de grote schaarste die bestaat op het gebied van huisvesting zullen er zo integraal mogelijk keuzes en afwegingen moeten worden gemaakt en zal ook de kans van slagen van een (zelfstandig) woon-traject op voorhand goed in kaart gebracht moeten worden.

WBB (de werkgroep bijzondere bemiddeling van de woningcorporaties in de regio) werkt voor de gemeenten in het Rijk van Nijmegen. Het gaat om 350 woningen per jaar die aan instellingen worden toebedeeld. Als een vrouw een woning via WBB aangeboden krijgt, kan het zo zijn dat dit een woning is in een regiogemeente. Dit kan vanuit de zorgaanpak een grote doorbraak zijn. Maar hierover moeten wel afspraken gemaakt worden met regiogemeenten, waar ongeveer 6 maanden voor uitgetrokken moet worden. Hierbij is van belang om procesmatig te werken. Ook is het van belang om de verbinding te zoeken met lopende projecten van de WBB.

Ook kan het zijn dat voor een aantal van deze vrouwen zelfstandig wonen (met de noodzakelijke begeleiding) al te veel gevraagd is. Een beschermde woonplek is dan op zijn plaats. De logische partners om hierin te betrekken zijn het Leger des Heils en IrisZorg, vanwege de

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

veelal heftige verslavingsproblematiek die de vrouwen kenmerkt. Ook ligt het voor de hand om de RIBW in het traject te betrekken: RIBW is de grootste aanbieder van beschermd wonen in deze regio en is gespecialiseerd in (de meer klassieke) psychiatrie. Voor de vrouwen waarbij de verslaving beheersbaar en enigszins onder controle is zou een woonplek bij de RIBW allicht een mogelijkheid zijn. Voor veel aanbieders – waaronder RIBW – is harddruggebruik namelijk een contra-indicatie.

Het wonen en de (her)huisvesting kan politiek/maatschappelijk beladen zijn. In welke wijken komen de vrouwen te wonen (spreidingsbeleid), is hier draagvlak voor van de omwonenden et cetera? Ook kijken we door of de vrouwen die nu beschermd wonen of binnen het MFC verblijven op grond van historie op een andere plek kunnen gaan wonen. Een nieuwe woonplek kan nieuwe perspectieven bieden. Omgekeerd geldt ook dat de oude woonomgeving de vrouwen kan beperken in de forse – positieve – veranderingen in hun leven die we graag willen bewerkstelligen. We willen nu een kans creëren voor inclusie. Hoe verhoudt de noodzaak om te kunnen wonen voor deze groep vrouwen zich tot het huidige tekort in het sociale woningaanbod? Beoordeeld moet worden welke bestuurlijke doorzettingsmacht nodig is voor het creëren van voldoende geschikte woonplekken.

We hebben een inschatting gemaakt van de woonbehoefte van vrouwen die momenteel op de tippelzone werken. Het is lastig om deze inschatting te maken zonder met de vrouw zelf in gesprek te gaan. Op basis van de inschatting door een professional hebben we een brainstorm georganiseerd waarbij gemeente Nijmegen, de WBB en IrisZorg vertegenwoordigd waren. Verschillende vormen van woonmogelijkheden die hierin naar voren kwamen zijn:

- Laagdrempelige vrouwenopvang
- Zelfstandige individuele woning
- Zelfstandige groepswoning
- Time-out huis
- Woonboerderij
- Eén voorziening met verschillende fasen
- Housing First
- Skaeve Huse

Randvoorwaarden om dit te organiseren zijn: sociale steun, ervaringsdeskundigheid, gebruik maken van autonomie vrouwen, goede afstemming tussen partijen, scholing personeel in woonvoorziening, wonen als een gesloten cirkel (wooncarrousel).

Het kan een optie zijn om een nieuw wooninitiatief te starten, omdat het bestaande zorg/woon-aanbod voor de doelgroep (of een deel daarvan) simpelweg niet toereikend is. Dit betekent echter wel iets voor de doorlooptijd van het project: een nieuwe woongroep is bijvoorbeeld niet zomaar ingericht en opgestart omdat er geschikt vastgoed en goede zorgprofessionals nodig zullen zijn. Er zijn geen/weinig voorzieningen speciaal gericht op deze groep vrouwen. Het MFC is bijvoorbeeld binnen Nijmegen (en binnen de hele regio) de enige woonvorm waar zwaar middelengebruik wordt toegestaan. Als blijkt dat hiertoe wel een noodzaak bestaat moeten we met een combinatie van zorgaanbieders in gesprek over de realisatie van een dergelijk initiatief.

Zie bijlage 3 voor meer informatie.

4.2 Werk en inkomen

Inkomen

Een aantal van de vrouwen heeft een uitkering en tippelt daarnaast om in de kosten van hun verslaving te voorzien. In het persoonlijk profiel van de vrouwen zal dit in beeld gebracht moeten worden. Ingewikkeld zal zijn dat sekswerk in korte tijd veel geld kan opleveren in vergelijking met een uitkering of reguliere baan. Het is belangrijk om de verslaving in eerste instantie aan te pakken en tegelijkertijd te zorgen voor een goede financiële basis. Hiervoor moet duidelijk zijn vanuit welke gemeente de vrouwen een uitkering ontvangen of bij welke gemeente een uitkering moet worden aangevraagd. Om ervoor te zorgen dat de financiële situatie van de vrouwen in kaart wordt gebracht en de juiste vervolgacties worden ondernomen om dit op de rit te krijgen sluit **bureau Schuldhulpverlening** aan in het uitvoerende team. De medewerkers hebben ervaring met complexe casuïstiek vanuit hun rol in de regieteams.

- 1 Een deel van de vrouwen zal bekend zijn bij het bureau Bijzondere Doelgroepen van de gemeente Nijmegen, een deel ook niet. De
  - 2 medewerkers van bureau Bijzondere Doelgroepen hebben ruime
  - 3 ervaring met inwoners met een verslaving, dak- en thuislozen en
  - 4 participeren in de doorbraakaanpak van de regieteams. Wanneer
  - 5 Nijmeegse vrouwen nog geen uitkering hebben kan deze in
  - 6 samenwerking met de contactpersoon **van bureau Bijzondere**
  - 7 **Doelgroepen** versneld worden aangevraagd. Indien nodig kan de
- gemeente de vrouw voor in ieder geval 3 maanden voorzien van een briefadres. Op deze manier heeft ze snel zekerheid over een inkomen. In het bijzonder voor deze doelgroep is het van groot belang dat de lijnen tussen contactpersonen en medewerkers in het uitvoerende team kort zijn. Er moet geen ruis ontstaan, want dan wordt het risico dat we de vrouwen kwijtraken groter.

Tot slot speelt regelgeving rond de eigen bijdrage een rol bij de keuze om uit de opvang te gaan en door te stromen naar beschermd wonen. Door in een maatschappelijk opvang locatie te verblijven houdt iemand meer geld over dan wanneer diegene in beschermd wonen verblijft. Voor de doelgroep vrouwen met verslavingsproblematiek is dit een heikel punt.

Werk

Werk zal voor veel vrouwen op de korte termijn geen mogelijkheid zijn. Vanuit **MEE Gelderse poort** kijkt de arbeidsdeskundige mee naar de mogelijkheden die er wel zijn. Bijvoorbeeld een zinvolle dag invulling door dagbesteding of vrijwilligerswerk. MEE Gelderse poort heeft ruime ervaring met de doelgroep, mede vanuit de KIS. De arbeidsdeskundige heeft een vaste plek in het uitvoerende team. De zorgaanpak is gericht op uitstap en zo is dit domein vanaf het begin aangehaakt. Omdat betaald werk waarschijnlijk pas later aan bod komt participeert **WerkBedrijf** als contactpersoon in de zorgaanpak. De arbeidsdeskundige van MEE Gelderse poort heeft indien nodig nauw contact met de contactpersoon vanuit WerkBedrijf. WerkBedrijf Rijk van Nijmegen bemiddelt en begeleidt werkzoekenden met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt naar werk. Zij beschikt over een breed scala aan expertise, kennis en instrumenten die van toegevoegde waarde kunnen zijn in het traject dat de vrouwen doorlopen. WerkBedrijf heeft vanuit de IPS-trajecten (Individuele Plaatsing en Steun) ervaring met kandidaten met een ernstige psychiatrische aandoening. WerkBedrijf ondersteunt hier de trajectbegeleider (werkzaam bij de betrokken GGZ-instelling) bij werkgeverscontacten, vacatures en inzet van voorzieningen.

Partners

Organisatie	Rol	Contactpersoon
Bureau Schuldhulpverlening	Uitvoerend	Vraag staat uit
MEE Gelderse poort	Uitvoerend	Contactpersoon is bepaald
Bureau Bijzondere Doelgroepen	Contactpersoon	Contactpersoon is bepaald
WerkBedrijf Rijk van Nijmegen	Contactpersoon	Contactpersoon is bepaald

Financiën

MEE Gelderse poort kan de benodigde inzet niet leveren vanuit de reguliere middelen. Daarom moet een subsidieovereenkomst worden afgesloten voor de benodigde middelen om te kunnen participeren in het uitvoerende team. Hierbij is het nu nog niet bekend om hoeveel middelen dit precies gaat.

De kans bestaat dat ook Bureau Schuldhulpverlening de benodigde inzet niet kan leveren vanuit de huidige formatie. Ook hier moet rekening worden gehouden met een extra investering. Dit kan middels een overheveling van middelen naar afdeling Zorg & Inkomen. Dit moet nog worden besproken met de betrokken bureauhoofden en is nog niet afgestemd met het afdelingshoofd Z&I. Ook is nog niet duidelijk waar deze middelen vandaan moeten komen.

4.3 Zorg en opvang

Een groot deel van deze vrouwen woont binnen beschermd wonen van het MFC of wordt opgevangen bij de tijdelijke opvang van het MFC. Middels het opstellen van een zorgplan met doelen gericht op stabilisatie van gebruik en doelen voor de toekomst wordt er gewerkt

aan perspectief in het leven van deze vrouwen. Ook vanuit behandeling is er de afgelopen jaren al veel gewerkt met de vrouwen. Ambulante (verslavings-) behandeling, klinische opnames, vrijwillig en indien mogelijk ook in een gedwongen kader teneinde grip te krijgen op het hevige middelen gebruik. Enkele vrouwen kiezen vooralsnog bewust voor dit leven. Voor anderen is het een lastig knelpunt dat er na terugkeer uit de kliniek geen ander perspectief is dan weer wonen op het MFC.

De winst van deze aanpak is dat we routes kunnen bouwen met elkaar, waarin intensieve behandeling (zowel verslaving als psychiatrie), passende woonruimte (al dan niet beschermd) en ondersteuning bij inkomen, werk, etc. hand in hand gaan. Er zijn doorbraken nodig, zodat de diverse interventies elkaar kunnen versterken.

Op dit moment inventariseren we nog wat de verdere behandelbehoeften zouden kunnen zijn. En dan met name de vorm waarin de behandeling geboden wordt. Doordat er al zoveel geprobeerd is, is het ook nodig om een andere behandelinstek te realiseren. Hierbij denken we aan intensieve (klinische) behandelingen van bijvoorbeeld trauma's en persoonlijkheidsproblematiek. Wellicht moeten we in den lande zoeken naar gespecialiseerde klinieken of behandelaren, ervaren met de problematiek van deze vrouwen, mede omdat er in Nijmegen momenteel een lange wachtlijst voor verslavingsbehandeling is. Ook is de duur van een klinische behandeling vaak te kort voor deze vrouwen. Er is dan nog te weinig stabiliteit bereikt.

Het motiveren van de vrouwen en hen bijstaan in de lange weg die ze te gaan hebben, is essentieel. Hier kunnen ervaringsdeskundigen veel in betekenen. Met name ook als het stof wat is gaan liggen, en het

1

2

3

4

5

6

7

aankomt op volhouden van niet meer gebruiken *en* niet meer in de prostitutie werken. Eenzaamheid en isolement zijn grote risicofactoren voor terugval.

Op basis van de eerste inventarisatie van de behandelbehoefte zou er een budget afgesproken kunnen worden met de zorgverzekeraar. Te besteden aan verslavings- en psychiatrische behandeling, bij de aanbieder en in de vorm die het meest past bij de situatie. Zowel klinisch als ambulant door het F-ACT. Goede timing is essentieel met betrekking tot de inzet van behandeling en het vervolgtraject. Met de behandeling kan pas gestart worden op het moment dat ook kan worden voldaan aan de voorwaarden om na de behandeling werkelijk een andere weg in te slaan. In een goede woning/woon omgeving, met een door de vrouw als zinvol ervaren dagbesteding en met het juiste steunsysteem.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

Andere randvoorwaarden op het gebied van zorg en opvang waar aandacht aan moet worden besteed zijn:

- Het creëren van een nieuwe opvang/inloop als de huiskamer wegvalt.
- Op dit moment zijn er tekorten in de zorg en is sprake van wachtlijsten. We willen afspraken maken over de mogelijkheid van een directe inzet, passend in het trajectplan van de betreffende vrouw, bijvoorbeeld door gebruik te maken van aanbieders buiten de regio.
- Het blijven volgen van de vrouwen is essentieel. Als zij uit zicht raken kan immers geen hulp meer geboden worden en is de kans groot dat zij ergens anders gaan tippelen. Hier moet een werkwijze voor ontwikkeld worden.

4.4 Veiligheid en handhaving

Er zijn 2 onderscheiden fases:

1. De periode dat de tippelzone nog open is.
2. De fase na sluiting van de tippelzone.

In fase 1 voeren politie en het gemeentelijk toezicht hun taak uit in het kader van hun generieke opdracht: handhaving van de openbare orde en tegengaan van overlast en criminaliteit. De tactische keuzes worden gemaakt in het Veiliger Wijkteam Centrum mede gelet op zowel de overige prioriteiten als in relatie tot specifieke informatie. In het Veiliger Wijkteam Centrum is daarbij zowel de signaalfunctie van politie en gemeentelijk toezicht ten opzichte van de zorgverlening als de responsiviteit van signalen vanuit de hulpverleners een aandachtspunt. Dat proces loopt uitsluitend via de coördinator van het Veiliger Wijkteam Centrum, die daarvoor de contacten heeft met de relevante netwerken (Regieteam, resp. Zorg- en Veiligheidshuis. Die lijn borgt ook dat signalen over en weer goed kunnen worden meegenomen in de tactische keuzes die het Veiliger Wijkteam Centrum maakt.

Belangrijk uitgangspunt is dat straatsekswerkers die buiten de tippelzone werken (of buiten de uren dat de tippelzone open is) verantwoordelijk zijn voor hun eigen veiligheid. Politie en gemeentelijk toezicht treden alleen op in geval van ernstige overlast of in situaties waarin strafrechtelijke handhaving vanwege de ernst van het feit dwingend geboden is. Politie en gemeentelijk toezicht gaan dus niet de straat op om de veiligheid van de straatsekswerkers sec te waarborgen. Op de tippelzone is tijdens de openingsuren permanent toezicht aanwezig en wordt ook opgetreden met het oog op het welzijn van vrouwen en klanten. Na 02.00u 's nachts wordt verwacht dat de vrouwen geen seksuele diensten meer aanbieden en naar huis gaan.

In fase 2 is het primair van belang om bestuurlijk (burgemeester, eventueel de lokale gezagsdriehoek) afspraken te maken over de handhaving. Er is dan immers geen zone meer waar straatprostitutie wordt gedoogd. Dat heeft ook gevolgen voor de capaciteitsinzet van de politie, naast het gegeven dat er meer druk komt op de strafrechtelijke handhaving. Hier is een bestuurlijke kader voor nodig. Op basis van die bestuurlijke kaders geeft het Veiliger Wijkteam Centrum dan invulling aan de tactische keuzes. Voor het overige blijft de afstemming met de zorgketen dezelfde als in fase 1.

Verder brengt fase 2 met zich mee dat artikel 3.3.7 van de Algemene Plaatselijke Verordening tijdig dient te worden aangepast. Belanghebbenden dienen hier ook vooraf over geïnformeerd te worden. De praktische uitwerking hiervan neemt een juridisch adviseur van de afdeling Veiligheid voor zijn rekening. Hiertoe zal vóór het eind van 2020 een stappenplan worden gemaakt als addendum bij dit Plan van Aanpak. De mogelijkheid om de openingsuren van de tippelzone stapsgewijs af te bouwen wordt in het stappenplan nadrukkelijk overwogen.

4.5 Informatie en communicatie

Bij de start van het Plan van Aanpak gaat het om drie sporen; de communicatie richting de gebruikers van de tippelzone en alle betrokken partijen bij de aanpak en actief richting de media. Medio januari zal er een kick-off bijeenkomst georganiseerd worden om alle betrokken partijen te informeren over de aanpak.

Voor de vrouwen geldt dat zij nu al, als zij begeleiding ontvangen, geïnformeerd worden. Bij de informatieverstrekking over de aanpak zal direct toestemming gevraagd worden aan de vrouwen of persoonsgebonden informatie mag worden opgevraagd om een

zorgaanpak op maat te kunnen maken. Bij het aanbieden van zorg aan straatsekswerkers uit Arnhem is geprobeerd om toestemming tot delen van informatie te krijgen van de vrouwen. Dat is destijds bij geen van de vrouwen gelukt. Het is dus van belang een doordachte communicatiestrategie te hebben.

De strategie naar de media wordt samen met de strategisch communicatie adviseur van de Burgemeester en Wethouders uitgewerkt.

Mogelijkheden voor het verkrijgen van toestemming:

- De casemanager direct bij het eerste gesprek met de behandelaar laten aansluiten, zodat de vrouw direct ziet wie haar zal begeleiden.
- Via een brief, medewerkers op De Cirkel, de vaste behandelaar of begeleider en een informatiebijeenkomst de boodschap delen dat zone gaat sluiten, dat er een zorgaanpak beschikbaar is en direct vragen voor toestemming om informatie te delen.
- Op een bepaald moment bij de vrouwen waarbij geen toestemming is en waarbij dat wel nodig is, kan er opgeschaald worden naar het zorg- en veiligheidshuis, zodat gegevens uitgewisseld kunnen worden.
- Andere grond van delen informatie is maatschappelijke teloorgang, maar dat is heel lastig aan te tonen.

1
2
3
4
5
6
7

5. Planning

	2021												2022			
Maand	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04
Inzet uitvoerend team																
Kick off met alle stakeholders																
Overleg met projectgroep																
Overleg met begeleidingscommissie																
Terugkoppeling bestuurlijk																
Contact met Utrecht + Groningen																
Sluiting tippelzone																
Evaluatie																

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

6. Risico's

In dit hoofdstuk beschrijven we mogelijke risico's voor sluiting van de tippelzone, en voorgestelde mitigerende maatregelen.

Risico	Maatregelen
Straatsekswerkers zijn niet gemotiveerd voor een zorgaanpak	Heel duidelijk blijven over de sluitingsdatum van de tippelzone en continu door zorgmedewerkers aan laten geven dat de sluiting van de zone ook kansen met zich meebrengt.
Er is onvoldoende commitment in de samenwerking tussen de partijen	Het Plan van Aanpak is een gezamenlijk plan van de partijen waardoor draagvlak ontstaat. De externe projectleider heeft ook oog voor samenwerking en stuurt hier continu op.
Er zijn geen of onvoldoende professionals die de rol als casemanager willen vervullen	Meerdere partijen benaderen of een organisatie de specifiek opdracht geven.
Het benodigde zorgaanbod is niet beschikbaar	Opschalen naar de sector verantwoordelijken, binnen de gemeente. In afstemming met andere gemeenten (Utrecht, Groningen, Den Haag) ideeën opdoen over alternatieven voor het beschikbare zorgaanbod.
Het ontbreekt tijdig aan passende (beschermde) woonsituaties	Bestuurlijk opschalen, doorzettingsmacht via de wethouder wonen en bestuur corporaties.
De mate van verslaving is zo ernstig dat het hier veel geld voor nodig is waardoor tippelen de bron van inkomen blijft	Inzetten op verslavingsbehandeling en onderzoeken of er een vervangend middel is voor de harddrugs.
Het resultaat om de straatsekswerkers een alternatief voor een betere situatie blijft achterwege	Managen van verwachtingen. Het betreft een groep die zeer kwetsbaar is en veelal fors verslaafd. Het is niet reëel dat iedere vrouw een beter leven krijgt.
Het straatsekswerk verplaatst zich naar andere delen van de stad en zorgt voor overlast	Toezicht en handhaving vanaf het moment dat de zone minder open is intensiveren

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

Risico	Maatregelen
Er ontstaat onrust/weerstand in de buurt over het sluiten van de zone	In gesprek gaan (bestuurlijk) met de bewoners.
Er ontstaat maatschappelijk onrust door media aandacht	Proactief zijn naar de media, communicatiestrategie vaststellen. Bij maatschappelijk onrust wordt via de burgemeester de Driehoek actief.
Er ontstaan kritische kanttekeningen bij de Raad over de voorgenomen sluiting	De raadsleden goed meenemen in het plan en regelmatig informeren over de voortgang en de investering die gedaan wordt.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

7. Begroting

Op basis van de beoogde aanpak is een raming van de kosten gemaakt. De toelichting op de begroting is in een aparte oplegger terug te vinden. Naast de begroting kan mogelijk behoefte zijn aan flexibel budget om te kunnen versoepelen en versnellen.

Onderdeel	Subonderdeel	Begroting	2020	2021	2022	Financiering (uit regulier budget of additioneel)
Zorgaanpak	Inzet casemanagers	5.1.1c				Additioneel
	Inzet procesregisseur	5.1.1c				Additioneel
	Scholing team/intervisie	5.1.1c				Additioneel
	Inzet overige professionals, uitvoerend team					Regulier
	MEE Gelderse Poort	5.1.1c				Additioneel
	Regiebehandelaar IrisZorg	5.1.1c				Additioneel
	Inzet ervaringswerkers (Moviera)	PM				PM
Randvoorwaarden Wonen	Realisatie specifieke beschermde woonvorm	PM				PM
	Inrichting wonen	5.1.1c				Additioneel
Randvoorwaarden Werk en Inkomen	Scholing vrouwen Uitkering Kwijtschelding van schulden Bureau Schuldhulpverlening	PM				PM
Randvoorwaarden Zorg en Opvang	Inkoop extra ambulante zorg Behandeltrajecten, verslaving/psychiatrie/trauma	5.1.1c				Additioneel

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

Onderdeel	Subonderdeel	Begroting	2020	2021	2022	Financiering (uit regulier budget of additioneel)
Randvoorwaarden Veiligheid en Handhaving						Regulier
Randvoorwaarden Informatie en Communicatie						Regulier
Projectleiding	Inzet extern projectleider (bureau HHM)	5.1.1c				Additioneel (subsidieverstrekking)
Totaal		€ 1.271.997	€ 20.250	€ 975.614	€ 276.133	

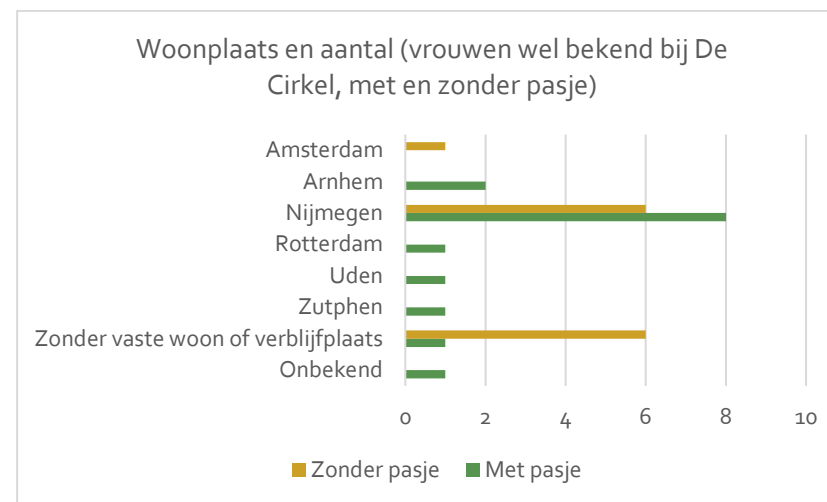
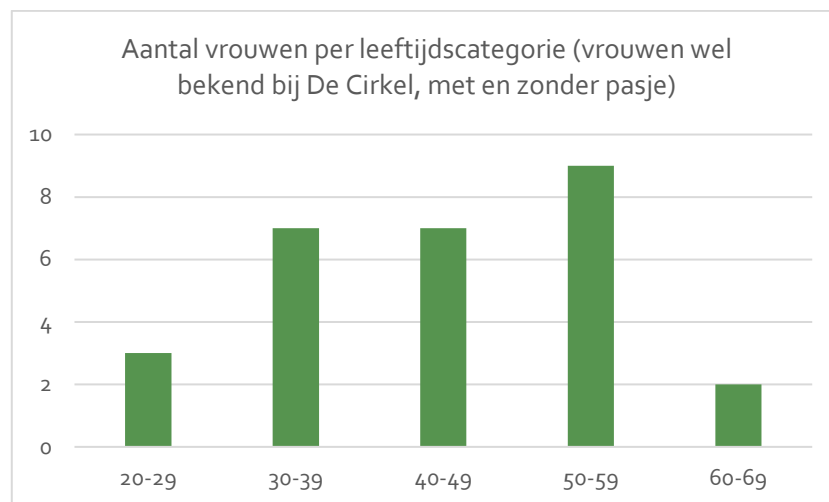
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

8. Monitoring en evaluatie

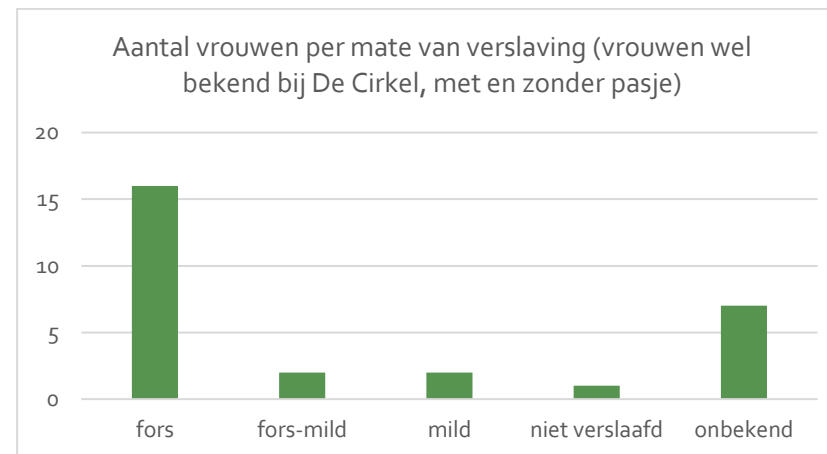
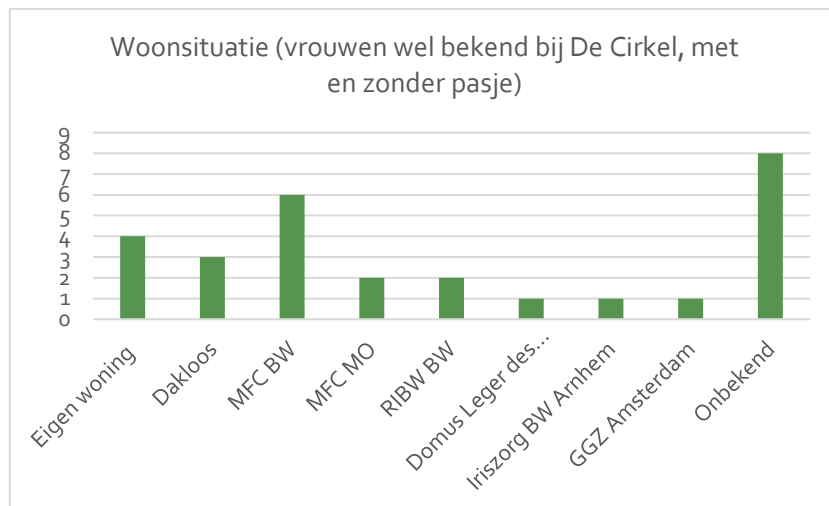
- Bewaking van de voortgang.
- Terugkoppeling over de voortgang ambtelijk en bestuurlijk: stagnaties en successen.
- Evaluatie na een periode van twee jaar na de start.

Bijlage 1. Aantallen straatsekswerkers tippelzone

Wonen

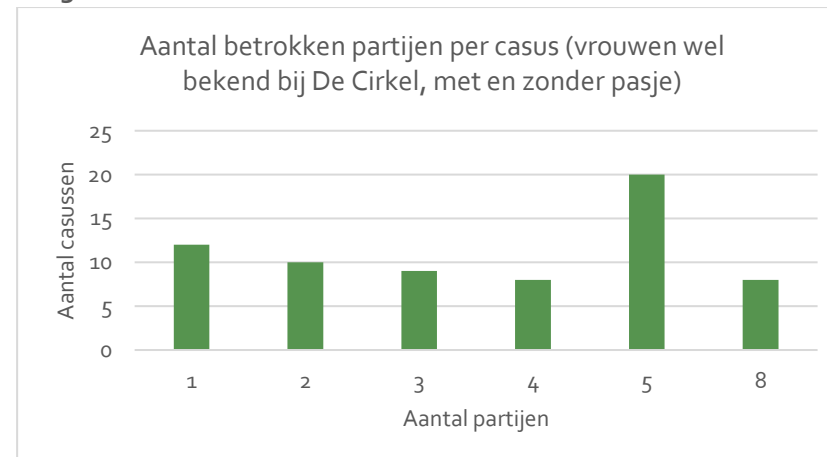

Problematiek

- Schizofrenie
- Verslaving
- Persoonlijkheidsproblematiek
- LVB
- Eetstoornis
- PTSS
- Hechttingsproblematiek
- Psychotische stoornis
- ...

Slechts zeven vrouwen zonder problematiek of met onbekende problematiek

Zorg

Betrokken partijen:

- Bewind voering
- De Cirkel

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

CONCEPT

- Domus
- Gemeente Arnhem
- Gemeente Nijmegen
- GGD
- Huisarts
- IrisZorg
- IrisZorg F-ACT Team
- KIS
- Mentor
- MFC BW
- MFC MO
- Ouders
- Politie
- Pro Persona
- RIBW F-ACT Team
- Stevig Dichterbij
- Woningbouw
- ...

1

2

3

4

5

6

7

Bijlage 2. Profiel casemanager

Wij zoeken ervaren casemanagers

Voor het project zorgaanpak straatsekswerkers in de gemeente Nijmegen

Nijmegen wil vrouwen die op de tippelzone werken, ondersteunen bij het stoppen met straatprostitutie. Uitgangspunt hierbij is dat het werken op de tippelzone op termijn niet meer mogelijk is door permanente sluiting van de tippelzone.

Wij zijn op zoek naar casemanagers die over een lange adem beschikken en affiniteit hebben met de doelgroep. Vrouwen die op de tippelzone werken ervaren bijna allemaal problematiek op meerdere levensgebieden zoals verslaving, licht verstandelijke beperking en/of psychiatrische problematiek. In Nijmegen is in de afgelopen jaren een goed werkbaar praktijk ontwikkeld met de inzet van casemanagement waarmee de casusregie is belegd. Juist de inzet van casemanagement is van waarde bij de uitvoering van dit project: het koppelen van een vaste hulpverlener aan de betreffende vrouw om deze te kunnen ondersteunen en volgen. De casemanager kijkt naar alle levensgebieden zodat een integraal plan kan worden opgesteld. Hij of zij is de verbindende factor in de samenwerking tussen verschillende zorgverleners bij de uitvoering van dit plan.

Ben je geïnteresseerd in deze aanpak en heb je affiniteit met de doelgroep? Wil je werken aan het contact maken en motiveren van deze vrouwen en werk je graag samen met andere partijen? Dan zoeken wij jou!

Functieprofiel en taken:

Als casemanager geef je samen met anderen uitvoering aan een integraal plan van aanpak. Hierbij gaat het om een profiel en taken als:

- Committeert zich aan de voorgenomen sluiting tippelzone en draagt dit ook uit.
- Stuurt op het plan van aanpak voor alle relevante leefgebieden, is verbindend en zorgt dat voor alle betrokken professionals duidelijk is wat hun taken en rollen zijn en wat de te leveren productie is (zorgplan).
- Vormt een casusteam met betrokken hulpverleners rondom de vrouw in kwestie.
- Spreekt professionals aan en stemt af met alle relevante betrokken partijen of schakelt op naar de procesregisseur indien nodig.
- Richt zich in zijn/haar aanpak ook op de opbouw of herstel van het sociale netwerk van de betrokken vrouw.

Kennis en ervaring:

- Je hebt bij voorkeur de training casemanagement MPH gevolgd.
- Je hebt meerdere jaren ervaring met het uitvoeren van de rol van casemanager.
- Je hebt affiniteit met de doelgroep en ziet deelname aan het project als een uitdaging.
- Je hebt ervaring met het werken met complexe problematiek.

Wij bieden:

- Een afwisselende rol met veel ruimte voor eigen verantwoordelijkheid.
- Je werkt samen met een vast basisteam met andere professionals die beschikken over de nodige expertise.
- Vanuit het team wordt scholing (rondom prostitutie en interventies) en intervisie aangeboden.
- Je werkt vanuit je eigen organisatie in de rol van casemanager. We vragen een beschikbaarheid van 16 uur per week.
- In principe blijf je minimaal een jaar verbonden aan het project, de start zal zijn begin januari 2021

Vragen?

Neem gerust contact met ons op,
5.1.2e en..

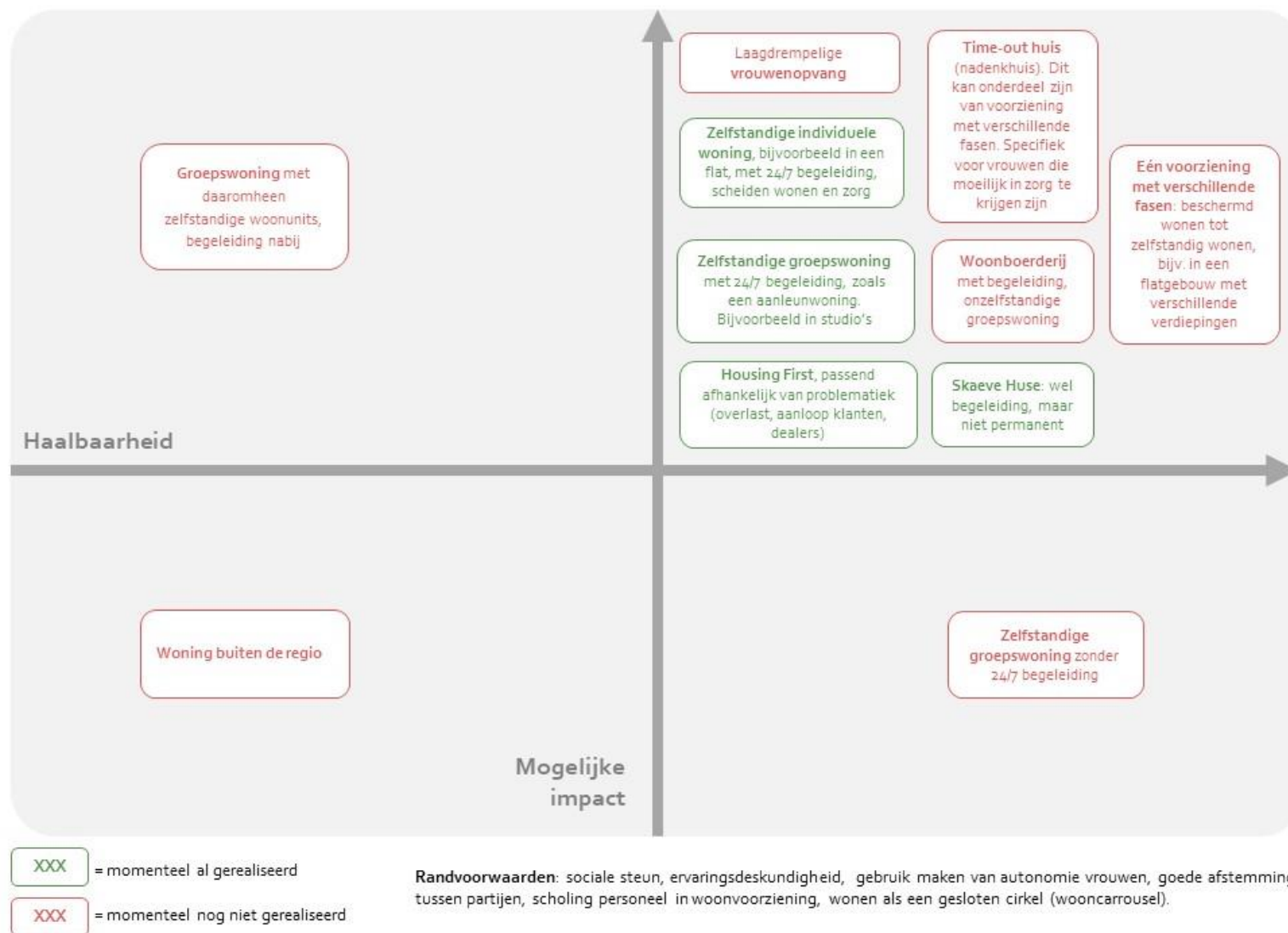
T of 5.1.2e

Interesse?

Graag ontvangen we je motivatiebrief en cv voor .....september, je kunt deze sturen naar ...

Bijlage 3. Brainstorm 'wonen'

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 1 sub c	Bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld	5, 6, 28, 29
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35